ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№3(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 818 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati 18
Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna

O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida 22
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari 30
Abdullayeva Sh. H.

Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi 33
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li

Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar 37
Abdullayeva Feruza Shavkatovna

Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari 42
Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi

O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi 49
Dehqonboyev Muhammad To'lqin o'g'li

Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari 55
Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li

Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish 59
Kalandarova Maxliyo Aslonovna

Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imokoniyatlaridan samarali foydalanish 63
Kamalova Dilorom Olimjon qizi

Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot 68
Kamolova Gavhar Akbarovna

Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi 71
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi

Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar 74
Maxkamova Laylo Majidovna

Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli 77
Mengliqulova Maftuna Abdullayevna

Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri 82
Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi

Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli 86
Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi

Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari 90
Suyarov Xurshid Baxriddinovich

Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi 95
Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi

Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi 98
Usarova Marg'uba Nazar qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari 102
Vaisova Yodgora Sardorbek qizi

Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi 106
Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 110
Xalilayev Batirjon Taxirovich

O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari 114
Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna

Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish 118
Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna

Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari 121
Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna

Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi 125
Xurramov Anvar Jumanazarovich

Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure 129
Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna

Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений 133
Аслонова Гуллола Акрам кизи

Понятие эмоционально-оценочной лексики 137
Каримбаев Ниетбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы

Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения 140
Умарова Дильфуза Маматкуловна

Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом 144
Пирманова Бахора Эшмухаммадовна

Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati 148
Olimova Sarvara Sobitxon qizi

Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari 152
M. B. Muxtorova

Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari 156
Bo'ronova Suxsoraxon Behzodjon qizi

The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study) 160
Shahobova Sitora Baxromovna

Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli 166
Olimova Dilrabo Nurali qizi

Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari 169
Umarova Fotima Abduraximovna

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari 172
Kosimova Gullola Mullajonovna

Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda 176
Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna

Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari 182
Xidirova Nodira Abduganiyevna

Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi 185
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna

Frazeologik birliklar identifikatsiyasi 188
Omadjon Azamov Burxonovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri 192
Qodirova Zebuniso Malikovna

Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization 197
Babayeva Lola Ibragimovna

Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi 202
M. X. To'xtamisheva

Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari 207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi

Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish 211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna

STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari 215
G. B. Maxmudova

Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari 219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li

Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish 223
Jumanazarova G. U.

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari 227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi

Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi 230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi

Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari 233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi

Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish 238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi

Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды 242
Скрыльников Юрий Степанович

Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов 246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна

Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar 250
U. A. Jumanaazarov

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi 254
G. R. Ibragimova, Abdukarimova Dilfuza

Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi 258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi

Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi 262
Avlayev Orif Umirovich

AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari 267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi

Sun'iy intelektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni 273
Ubbiyev Alisher Tairovich

Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat 277
Sattorova Mohira Aminqulovna

Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish . 281
Namazbayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi

Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish 285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования 289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.

Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi 292
Xurramov Anvar Jumanazarovich

Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori 296
G'oyimov Umar Eshmurodovich

Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish 301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna

Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish 307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish 312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi

Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni 317
Qodirova Sevara Shuxratovna

Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar 325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi 329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul

Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi 333
Boynazarova Munojat

O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari 337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona

Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий 340
Гаухар Джанпеисова

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari 347
Majidova Hilola Eshquvat qizi

Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход 351
Турланова Сауле Дадажановна

Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish 357
Maxsetova Zuxra Torebayevna

Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti 361
Karimov Odiljon Baxadirovich

Oliy ta'limda talabalarning kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida) 364
Samatova Munira Dilshod qizi

Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи 368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi 373
Ergasheva Matluba Burxonovna

Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari 378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi 382
Karimov Feruz Raimovich

Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar 386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari 389
Masharibova Lobar Rayimberganovna

Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish 393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi

Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish 396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova

Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari 400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna

Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi 403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi 406
Sadikova Dilafruz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna

Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari 410
Sh. T. Musulmonova

15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash 413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli

Davlat boshqaruvi tizmida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi 416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li

O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri 419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi

Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish 422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna

Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish 426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna

Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста 432
Г. С. Алиходжаева

Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников . 436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева

Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель 440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева

O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ... 444
Murodova Umida Dilmurodovna

Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку 449
Саидова Махсудахон Аббасовна

Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования 452
Собирова Пошшаой Эркин кизи

Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий 455
Хафизова Машхура Аминовна

Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar 458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna

Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach 463
Gafurova Nodira Ravshanovna

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari 468
Sanobar Ibragimovna Kenjayeva

Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari 475
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati 479
Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi

6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati 484
Sultonova Sitora Zarif qizi

Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish 488
Gulamov Shavkat Maxmudovich

Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish 492
G'ulomova Moxinur Inomjon qizi

Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar 497
Pulatova Odinaxon Xamidovna

Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida 501
Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna

O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari 504
Qodirova B., Ibragimov N.

Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetentsiyalarini takomillashtirish masalalari 509
Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna

Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish 513
Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna

Jo'rj Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi 516
Xatamova Kumush Javxar qizi

"Tabiiy fanlar" fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi 519
Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar 525
Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi 528
Xudaykulova Saida Zakirovna

Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari 533
Zokirova Fozilaxon Zafarjon qizi

STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari 538
Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li

Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida 540
Ibragimova Shoira Normuminovna

Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish 543
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazoq qizi

Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari 546
Jurayeva Nilufar Shovkat qizi

Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish 549
Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi

Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish 552
Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li

"Motivatsion yondashuv" hamda "kreativ fikrlash" tushunchalarining mazmun va mohiyati 556
Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi

Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni 559
Umarova Feruzabonu Bobir qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi 562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi

Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv 565
Yusupov Kodirjan Batirovich

Игровые проекты как средство обучения предлогам английского языка 569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна

Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети) 572
Юсупова Сохила Сайфиевна

Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakillantirish 575
Shamiyeva Manzura Fayzullayevna

Pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilar valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati 579
Sardorxon Quvondiqov

Pedagogik ta'lim muassasalari bo'lajak o'qituvchilarida integrativ yondashuv – milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirish yondashuvi sifatida 584
Miraxmedov Fatxulla

Bolalarni xavfsiz, erkin, o'yinga asoslangan va do'stona muhitda tarbiyalash – muvofiqlashtirishning yangi standartlari 590
Mamadaliyeva Dilfuza Baxtiyorovna

Alisher Navoiyning "Arba'in" asaridagi qit'alarda sahih hadislarning badiiy talqini 595
Nematullayeva Madina Zafarovna

Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari 598
Xalimov Moxir Karimovich

Biologiya fanini o'qitishni modernizatsiyalash bo'yicha zamonaviy yondashuvlar 603
Axmadjanova Mohiyat Sadriyevna

Dizartriya shakllarining klinik-pedagogik tavsifi 607
Iminjonova Moxichexra Alimardon qizi

Oliy ta'limda kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlari 611
Axmedova Zilola Muxtor qizi

Оптимизация процесса самообразования студентов русской филологии в условиях современного образовательного пространства 617
Азизова Д. А.

Bo'lajak tarixchilarda tarix falsafasining zamonaviy konsepsiyalariga doir bilimlarni rivojlantirishning amaliy texnologik tizimi 622
Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari 625
Xudaybergenova Adolat Usmanovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligi 629
Jumanova Fotima Uralovna, Azimova Zeboxon Tohirovna

4K yondashuvi asosida dars topshiriqlarini ishlab chiqish 635
Boboyeva Nafosat Tulqin qizi

O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika 639
Xolmatova Ziroatxon Anvarovna

Raqamli ta'lim muhitida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati 642
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi

O'yinchilarning texnik va taktik tayyorgarligi 645
Madaminov Oribdjan Nishanbayevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Ta'lim jarayonida gamifikatsiya va didaktik o'yinlar orqali metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi 648
Xayrullina Parizod Farg'at qizi

Dual ta'lim sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentliligini baholash mezonlari va monitoring tizimi 651
Umurov Zarif Latifboyevich

Boshlang'ich sinflarda folklor asarlarini aksiologik yondashuv asosida o'qitish metodikasi 660
Aytmuratova Elvira Ersultanovna

Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tanqidiy fikrlashining psixologik va pedagogik mohiyati 663
Haydarova Kamola Ergashboy qizi

Differensial ta'limning nazariy-konseptual asoslari 667
Rasulova Nozigul Abdivoxid qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatga o'rgatishda kreativ shaxsni shakllantirish bo'yicha metodik tavsiyalar 671
Rizoyeva Muslima Raxmonovna

Информационная компетентность через призму филологии: ключевые факторы формирования ... 679
Хикматов Нодир Назимджанович

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida qadriyatlar tizimini shakllantirishning samarali yo'llari 683
Mamatova Zarena Abdujalilovna

O'zbekiston va Angliyada pedagogik ta'lim tizimining tarixiy asoslari 686
Miramatova Laylo Ravshanjon qizi

Innovatsion ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 690
Nilufar Xalikova Mirkadirovna

Badmintonchilarda maxsus chaqqonlik tayyorgarligining o'yin faoliyatiga ta'siri 694
Samadova Uktabar Hasanovna

Maktab direktorlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda sinergetik

yondashuvning o'rni va ahamiyati 698
Yusupova Dilnoza Fayzullayevna

Pedagogical Essence of Improving Students' Collaborative Skills Through Multi-Vector Approaches 702
Turemuratova Aziza Begibaevna, Otelbayeva Muhayyo Alisher qizi

Tasviriy san'at mashg'ulotlarining maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv, estetik va ijodiy rivojlanishiga ta'siri 708
Shaymuradov Taxir Zamanovich

Oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy kompetensiyalarni baholash mezonlari: falsafa fanining o'quv jarayoniga integratsiyasi 713
Abdullayev Akmal Nasriddinovich

Klasterli ta'lim muhitida bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodlari 717
Abdurahmonov Maqsad Bekjonovich

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy rivojlanishning yetakchi omillari 720
Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ sifatlarini oshirish: zamonaviy yechimlar va muammolar 724
Abduxalimova Yulduz Normurod qizi

Maktablarda sun'iy intellekt asosida xorijiy tillarni o'qitish afzalliklari 728
Altmisheva Iroda Mavlonovna

Bo'lajak o'qituvchilarda boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari 731
Ashurov Yusuf Alisher o'g'li

Bolalikni qayta anglash: mariya montessori pedagogik qarashlarining ilmiy asoslari 735
Ismatullayeva Madinabonu Akmaljon qizi

14-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy tarbiya vositalari orqali jismoniy tayyorgarligi samaradorligini oshirish metodi 740
Karimboyev Og'abek Qadamboyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbekiston xalqlarining amaliy san'ati va ma'naviy merosini o'rganish: tarixiy va pedagogik jihatlar 744
Kayumov Erkin Kazakbayevich

Fizika ta'limida kognitiv texnologiyalar asosida talabalarning mantiqiy va analitik tafakkurini rivojlantirish yo'llari 748
Madumarov Shodonbek Az'amjonovich

Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonlarida pedagogik-psixologik bilimlarning ahamiyati 751
Muratova Shaxnoza Ibatovna

Yoshlar o'rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashda pedagogik resurslar va hamkorlik infratuzilmasining ahamiyati 754
Matnazarov O'ktam Latipovich

Maxsus pedagogika o'qituvchilarining pedagogik va psixologik tayyorgarlik darajasi 757
Oxunov Ilxomjon Abdunabiyevich

Funksional bog'liqlikni tushunishda vizual-eksperimental metodning samaradorligi 760
Qobilova Nargiza Anvarovna, Shamuratov Zafar Ergashevich

The Psychological Importance of Emotional Intelligence and Stress Resilience in Increasing Professional Efficiency of Primary School Pedagogues 766
Tajiboyeva Odinakhon

Maktabgacha ta'lim tashkilotida mashg'ulotlar jarayoni sifatini monitoring qilish vositasi sifatida 769
Tashbayev Naim Sadikovich

Axloqiy tafakkur va axloqiy qaror qabul qilish kompetensiyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati 773
Temirova Oydina Muhiddinova

Oliy ta'lim muassasalarida "Muhandislik kompyuter grafikasi" fanini o'qitishning metodik asoslari va zamonaviy yondashuvlari 776
Xamidov Dilshod Olimjon o'g'li

Kasbiy ta'lim rahbarlarining individual yondashuv asosida kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari ... 780
Yangiboyev Kamol Norboyevich

Тема экологических проблем как элемент духовно-нравственного воспитания студентов в произведениях Чингиза Айтматова 784
Абдулвохидов Элёр

Девиантное поведение школьников в образовательной среде: проблемы классификации и гендерные особенности восприятия педагогами 789
Алимжанова Матлюба Юнусовна

Анализ проблем развития профессиональной иноязычной компетенции по английскому языку у студентов медицинских вузов 793
Исраилова Илона Халитовна

Психолого-педагогические условия использования изобразительной деятельности как средства стимуляции коммуникативных навыков у воспитанников с синдромом дауна 798
Каримова Регина Шовкатовна

Методика развития специальной физической подготовленности футболистов 11–12 лет с использованием современного инновационного оборудования 802
Мирзабаев Диёрбек Камилович

Нейроигра как эффективное средство развития познавательных и регуляторных функций у детей дошкольного возраста 805
Намазбаева Лола Закировна, Маткаримова Шарипа Рахимжановна

Методы и приёмы технологии развития критического мышления в курсе "Общая педагогика": опыт проектирования учебного процесса в вузе 809
Янкина Рано Садыковна

BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINI MEHNATSEVARLIKKA TARBIYALASHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA ULARNI QO'LLASH IMKONIYATLARI

Xudaybergenova Adolat Usmanovna
Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarda mehnatga ijobiy munosabatni shakllantirish mexanizmlarini aniqlashdan iborat. Maqolada interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish hamda raqamli texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Muallif tomonidan boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning mehnatsevarlik fazilatlarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik yondashuvlar tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning faolligi, mas'uliyati va ijodkorligini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi. Maqolaning ilmiy yangiligi boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyalashgan modelini asoslab berishdan iborat.

Kalit so'zlar: mehnatsevarlik, boshlang'ich ta'lim, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, o'yin texnologiyalari, raqamli ta'lim, tarbiya jarayoni.

Abstract: This article analyzes the types of pedagogical technologies and the possibilities of their application in fostering diligence among primary school students. The aim of the study is to identify the mechanisms for forming a positive attitude toward labor among students through the use of modern pedagogical technologies. The article highlights the pedagogical potential of interactive methods, game-based technologies, project-based learning, and digital technologies. The author analyzes pedagogical approaches aimed at developing diligence among primary school students within the educational process. The results of the study indicate that the use of pedagogical technologies contributes to increasing students' activity, responsibility, and creativity. The scientific novelty of the article lies in substantiating an integrated model of modern pedagogical technologies for fostering diligence among primary school students.

Key words: diligence, primary education, pedagogical technologies, interactive methods, project-based learning, game-based technologies, digital education.

Аннотация: В данной статье анализируются виды педагогических технологий и возможности их применения в воспитании трудолюбия у учащихся начальных классов. Цель исследования – определить механизмы формирования положительного отношения к труду у учащихся с использованием современных педагогических технологий. В статье раскрываются педагогические возможности интерактивных методов, игровых технологий, проектного обучения и цифровых технологий. Автором проанализированы педагогические подходы, направленные на развитие трудолюбия у младших школьников в образовательном процессе. Результаты исследования показывают, что применение педагогических технологий способствует повышению активности, ответственности и творческого потенциала учащихся. Научная новизна статьи заключается в обосновании интегрированной модели современных педагогических технологий в формировании трудолюбия у учащихся начальных классов.

Ключевые слова: трудолюбие, начальное образование, педагогические технологии, интерактивные методы, проектное обучение, игровые технологии, цифровое образование.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida shaxsning har tomonlama barkamol rivojlanishini ta'minlash, yosh avlodni mehnatsevarlik ruhida tarbiyalash muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Jamiyat taraqqiyotining zamonaviy bosqichida ta'lim jarayoni nafaqat bilim berishga, balki o'quvchilarda ijtimoiy faoliyatga tayyorlik, mas'uliyat va mehnatga ongli munosabatni shakllantirishga ham qaratilmoqda.

Bu borada ko'plab ishlar davlat siyosati darajasida amalga oshirilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son[1] Farmonida ham ta'lim sifatini oshirish, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish hamda yoshlarni raqobatbardosh, ijodiy va mehnatsevar kadrlar sifatida shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Mazkur konsepsiya asosida pedagogik jarayonlar nafaqat an'anaviy bilim berish bilan cheklanmasdan, balki kelajak avlodni jamiyat va iqtisodiyot ehtiyojlariga mos tarzda tayyorlashga yo'naltiriladi [1].

Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilar shaxsining shakllanishida alohida ahamiyat kasb etadi. Aynan ushbu davrda o'quvchilarda mehnatga qiziqish, faoliyatga intilish va mas'uliyat kabi sifatlar shakllana boshlaydi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik sifatlarini rivojlantirish ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayonida samarali pedagogik texnologiyalardan foydalanishni taqozo etadi. Pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda amaliy faoliyatga jalb etish imkonini beradi. Ayniqsa, interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish hamda raqamli ta'lim texnologiyalari boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik, tashabbuskorlik va ijodkorlik sifatlarini shakllantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi.

Tadqiqot obyekti – umumta'lim maktablarining boshlang'ich sinflarida o'quvchilarni mehnatsevarlik ruhida tarbiyalashga yo'naltirilgan ta'lim-tarbiya jarayoni.

Tadqiqot predmeti – boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalash jarayonini tashkil etishning mazmuni, shakllari, metodlari va vositalarini takomillashtirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalar.

Tadqiqot maqsadi – boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularning pedagogik imkoniyatlarini ilmiy asosda tahlil qilish.

Tadqiqot vazifalari:

- boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashning pedagogik asoslarini tahlil qilish;
- pedagogik texnologiyalarning asosiy turlarini aniqlash va ularning ta'lim jarayonidagi o'rnini yoritish;
- pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarda mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirish imkoniyatlarini tahlil qilish;
- ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlik ruhida tarbiyalash muammosi pedagogika fanida muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur masala bo'yicha mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ko'plab ilmiy tadqiqotlar olib borilgan.

Xorijiy tadqiqotchilar tomonidan o'quvchilarda mehnatga ongli munosabatni shakllantirish masalasi shaxs rivojlanishining muhim omili sifatida ko'rib chiqiladi. Jumladan, L.G. Grigoreva va S. Vladimirovna tadqiqotlarida shaxs rivojlanishida ijtimoiy muhit, faoliyat va tarbiya jarayonining muhim o'rni ta'kidlanadi. Tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, ta'lim jarayonida faol metodlardan foydalanish o'quvchilarning mas'uliyat va mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Pedagogika fanida faoliyat orqali tarbiyalash g'oyasi ko'plab olimlar tomonidan ilgari surilgan. Jumladan, V.A. Suxomlinskiy o'quvchilarning shaxsiy sifatlari mehnat faoliyati jarayonida shakllanishini ta'kidlab, bolalarni kichik yoshdan boshlab turli amaliy faoliyatlarga jalb etish zarurligini asoslab bergan. Uning fikricha, mehnat jarayoni o'quvchilarda sabr-toqat, mas'uliyat va intizom kabi sifatlarni rivojlantiradi [5].

Mahalliy pedagog olimlar ham mazkur muammoni chuqur o'rganganlar. Jumladan, R. Mavlonova, O. Hasanboyeva va K. Mavlonovlarning tadqiqotlarida boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarni mehnatsevarlikka tarbiyalashning pedagogik asoslari yoritilgan. Ularning fikricha, boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlar, an'analar hamda amaliy faoliyat muhim o'rin tutadi [3].

Shuningdek, pedagogika sohasidagi zamonaviy tadqiqotlarda pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi ahamiyati keng yoritilmoqda. Xususan, olimlar pedagogik texnologiyalarni ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida baholab, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashda interfaol metodlarning ahamiyatini ta'kidlaydilar.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmoni: https://lex.uz/ru/docs/-4312785

Yuqoridagi tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalash muammosi turli jihatlarda o'rganilgan bo'lsa-da, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida ushbu jarayonni takomillashtirish masalasi dolzarbligicha qolmoqda. Mazkur maqolada aynan pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni boshlang'ich ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyatlari tahlil qilinadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotni amalga oshirish jarayonida bir qator ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi o'rganilayotgan muammoni har tomonlama tahlil qilishga xizmat qildi.

Avvalo, ilmiy-pedagogik adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish metodi qo'llanildi. Ushbu metod yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashga oid ilmiy manbalar, pedagogik tadqiqotlar hamda nazariy qarashlar o'rganildi. Mazkur metod tadqiqot muammosining nazariy asoslarini aniqlashga imkon berdi.

Tadqiqotda qiyosiy tahlil metodidan ham foydalanildi. Ushbu metod yordamida turli pedagogik texnologiyalarning o'quvchilarni mehnatsevarlikka tarbiyalashdagi imkoniyatlari solishtirildi hamda ularning samaradorligi baholandi.

Shuningdek, kuzatish metodi yordamida boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning ta'lim faoliyati va pedagogik texnologiyalarni qo'llash jarayoni o'rganildi. Mazkur metod o'quvchilarning mehnat faoliyatiga bo'lgan munosabatini aniqlashga xizmat qildi.

Tadqiqot jarayonida pedagogik tajriba va umumlashtirish metodlari ham qo'llanildi. Ushbu metodlar yordamida pedagogik texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi samaradorligi tahlil qilindi hamda olingan natijalar ilmiy jihatdan umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlik ruhida tarbiyalash jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarni faqat nazariy bilimlar bilan qurollantirish emas, balki ularning amaliy faoliyatini rivojlantirish, mustaqil fikrlashini shakllantirish hamda mehnatga ongli munosabatini tarbiyalash dolzarb vazifa hisoblanadi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalar tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish hamda raqamli ta'lim texnologiyalari o'quvchilarda mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishda samarali pedagogik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Avvalo, interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi. Interfaol metodlar o'quvchilarni muammoli vaziyatlarni hal qilishga, mustaqil fikr yuritishga hamda jamoa bilan ishlashga o'rgatadi. Masalan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Baliq skeleti", "Insert" kabi metodlar orqali o'quvchilar muayyan muammolarni muhokama qilish jarayonida faol ishtirok etadilar. Natijada ularda mas'uliyat, tashabbuskorlik va mehnatsevarlik sifatlari shakllanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari yosh xususiyatlariga ko'ra o'yin faoliyatiga moyil bo'lganligi sababli o'yin texnologiyalari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Didaktik o'yinlar o'quvchilarni ta'lim jarayoniga faol jalb etish bilan birga, ularning bilimlarni oson va qiziqarli tarzda o'zlashtirishiga yordam beradi. Masalan, "Kim chaqqon?", "Topqir o'quvchi", "Mehnat jarayonini top" kabi o'yinlar orqali o'quvchilarda mehnat jarayoniga qiziqish ortadi hamda jamoada ishlash ko'nikmalari rivojlanadi.

Shuningdek, loyiha texnologiyasi boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Loyiha asosida o'qitish jarayonida o'quvchilar muayyan vazifani bajarish uchun reja tuzadilar, kerakli ma'lumotlarni to'playdilar va yakuniy natijaga erishishga harakat qiladilar. Bu jarayon o'quvchilarda mas'uliyat, sabr-toqat hamda mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishga yordam beradi. Masalan, "Mening kichik bog'im", "Mehnat – baxt kaliti", "Tabiatni asraymiz" kabi kichik loyihalar orqali o'quvchilar mehnat jarayonini amaliy faoliyat orqali o'rganadilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli pedagogik texnologiyalar ham o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi hamda ularning bilim olish jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi. Elektron ta'lim platformalari, interaktiv taqdimotlar, ta'limiy videolar va multimediali dasturlar orqali o'quvchilar mehnat faoliyatining turli jihatlari bilan tanishadilar.

Shuningdek, tadqiqot natijalari o'quvchilarning pedagogik texnologiyalar qo'llanilgan ta'lim jarayonidagi faolligi an'anaviy ta'lim usullariga nisbatan yuqoriroq ekanligini ko'rsatdi. Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning dars jarayonidagi ishtiroki sezilarli darajada oshdi. O'yin texnologiyalaridan

foydalanilgan mashg'ulotlarda esa o'quvchilar topshiriqlarni bajarishda faolroq bo'lib, o'zaro hamkorlikda ishlashga intildilar.

Tahlil natijalariga ko'ra, pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayonida tizimli ravishda qo'llash boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qiziqishini oshirish bilan birga, ularning ijtimoiy faoliyatini ham rivojlantiradi.

Tadqiqot natijalari boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalash jarayonida pedagogik texnologiyalarni qo'llash samarali pedagogik vosita ekanligini ko'rsatdi. Mazkur texnologiyalar o'quvchilarda mehnatga hurmat, mas'uliyat va ijodkorlik kabi muhim sifatlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlik ruhida tarbiyalash ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarda mehnatga ongli munosabatni shakllantirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish zarur. Pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ularni amaliy faoliyatga jalb etishda muhim pedagogik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish hamda raqamli pedagogik texnologiyalar boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik sifatlarini shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega ekanligi aniqlandi. Mazkur pedagogik texnologiyalar o'quvchilarda mehnatga qiziqish, mas'uliyat, tashabbuskorlik va ijodkorlik kabi sifatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalarni tizimli va maqsadga muvofiq qo'llash zarurligini ko'rsatdi. O'qituvchilar pedagogik texnologiyalarni tanlashda o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olishlari muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi:

- boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning mehnatsevarlik sifatlarini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish;
- o'quv jarayonida interfaol metodlar va o'yin texnologiyalaridan muntazam foydalanish orqali o'quvchilarning ta'lim faoliyatini faollashtirish;
- loyiha asosida o'qitish texnologiyalarini qo'llash orqali o'quvchilarda mustaqil faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirish;
- ta'lim jarayonida zamonaviy raqamli texnologiyalar va elektron ta'lim vositalaridan foydalanishni kengaytirish;
- boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha kasbiy kompetensiyalarini oshirish.

Mazkur tavsiyalarni amaliyotga joriy etish boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatsevarlik sifatlarini samarali shakllantirish hamda ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-son "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farmoni.
2. Григорьева Л.Г. Трудовое воспитание младших школьников в современной общеобразовательной школе: дисс. ... докт. пед. наук. – Москва, 2004.
3. Mavlonova R., Hasanboyeva O., Mavlonov K. Pedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
4. Saidahmedov N. Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2017.
5. Сухомлинский В.А. Болаларга жоним фидо. – Концептуал, 2019.
6. Владимировна С. Педагогические условия формирования трудолюбия у младших школьников. – Смоленск, 2009.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07	Ta'limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.